

تحلیلی بر ادبیات موجود در باب رابطه قدرت و طراحی شهری

کوثر عساری آرانی^۱

۱- کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه شهید بهشتی، kowsar.assari@gmail.com

چکیده

شرایط تعریف و شکل گیری پروژه ها در شهر، این استنباط را در ایجاد می کند که عواملی قدرتمند و سلطه آنها، این جریان ها را به نفع انگیزه و هدف خود هدایت می کنند. عدم شفافیت عملکرد، اعمال و در حقیقت ماهیت این قدرت ها، بر ابهام مسئله موجود می افزاید. این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه های مختلف درمورد رابطه قدرت و طراحی شهری و ارائه تحلیلی از آن، در صدد است تا در مسیر پی بردن به ماهیت و عملکرد عوامل قدرت در ارتباط با محیط مصنوع قدم بردارد. بررسی واژه power، استفاده از واژه نامه کتب مرجع در طراحی شهری، جستجوی مطالب مرتبط در شبکه اینترنت و منابع کتابخانه ای، تحدید موضوع و مطالب، بررسی خطوط تمایز و تشابه تعاریف و دیدگاه ها و در نهایت جمع بندی و نتیجه گیری، روش پژوهش و منابع این مطالعه می باشد. با بررسی انجام شده و محدوده مطالعاتی این پژوهش، دو نوع دیدگاه قابل تمایز - که در این میان مشترکات و دیدگاه های بینابین نیز وجود دارد- دیده شد: ۱- حضور نهادهای قدرت در محیط ساخته شده که در این دیدگاه تاکید بر درونی بودن قدرت در محیط مصنوع، ماهیت متکثر و چندوجهی درونی سازی قدرت در مکان است و شکل گیری فضا به عنوان چارچوبی ثابت و غیرقابل تردید، کلید رابطه آن با قدرت عنوان شده است. ۲- حضور اعمال شونده قدرت، که در این دیدگاه حضور قدرت به عنوان زیر مجموعه بخشی از فرایند طراحی مطرح شده و بر خلاف دیدگاه مقابل، قدرت منحصر به نیروهای بیرونی و نه متأثر از ماهیت محیط مصنوع در نظر گرفته شده است.

کلید واژه ها: قدرت، طراحی شهری، سلطه، اختیار، محیط مصنوع

۱- مقدمه

هنگامی که یک ناظر آشنا به رویکردهای طراحی شهری در سطح شهر حرکت می کند، موارد بسیاری متفاوت و حتی متناقض با آنچه به عنوان عملکردهای مطلوب و قابل قبول در سطح نظری مطرح است، خواهد یافت. نوع پروژه ها، موقعیت و وضعیت اجرایی، شرایط مدیریتی و ... در اولین بررسی ذهنی، فرد را متوجه این می سازد که شاید عواملی قدرتمند وجود دارد که حرکت عملکردها در سطح شهر را به نفع خود هدایت می کند. عواملی که به نظر می رسد در مسیر حرکت و حتی تعریف پروژه ها نقش اساسی دارند.